

Anna Marie Aagaard

Uvidenhedens sky
- hvori sjælen bliver ét med Gud.

Borgens Forlag, København 1983.
135pp; 78.00 kr.

Inden for den klassiske, vestlige mystiske tradition har de såkaldte "engelske mystikere" deres egen plads og deres egen tone. Disse engelske mystikere levede alle i det 14. århundrede: augustinerkanniken *Walter Hilton* (død 1396), hvis *Scale of Perfection* fortsætter middelaldermystikeres brug af den augustinske tradition; *Richard Rolle* (død 1349), Yorshire-eneboeren, der blev en af de første engelsksprogede digtere med sin lovprisning af Gud som "ild og lys, sang og sødme"; *Julian af Norwich* (1343-1413) den største, og vanskeligste, af dem alle og den mest dristige teolog i brugen af kvindelige metaforer for Gud; og endelig den ukendte forfatter til *Uvidenhedens sky*, skrevet omkring 1370.

Uvidenhedens sky - 75 korte kapitler om kontemplation - har været det mest udbredte og flittigst brugte af den engelsk mystiks skrifter, og med Erik Haarhs og Tove Haas Pedersens fine danske oversættelse har en dansksproget læserkreds nu tilgang til dette klassiske værk.

Uvidenhedens sky er engelsk 1300-tals mystik; den afspejler den begyndende interesse for folkesproget, datidens "græsrodders" voksende distance til en alt for stiv kirkeinstitution, og den ligefremhed og humor, man traditionelt knytter til engelsk folkekarakter, men det betyder ikke, at værket står uden sammenhæng bagud. Tværtimod. Det er gennemsyret af den mystiske tradition, der over vestlig middelalder går tilbage til Byzantinsk tid og grundlæggende formuleres allerede i 500-tallet af Dionysios Areopagitten (Syrien). Med Dionysios deler *Uvidenhedens sky* den overbevisning, at al gudserkendelse højest kan væ-

re en docta ignorantia, og at Gud til syvende og sidst kun kendes i den kærlighedens forening med Gud, der i uvidenhedens mørke kan opnås af den kontemplative.

Kontemplationens skole for nybegyndere; det er det, *Uvidenhedens sky* handler om. Men det er begyndelsestrinnene i vita contemplativa for de fremskredne, nemlig for de mennesker, der i et aktivt, kristent liv allerede *har* tilbagelagt det første stadium på vejen til forening med Gud, nemlig renselsens eller askesens stadium.

Bogen handler om, hvordan den, der er trænet i barmhjertighed og næstekærlighed, kan begynde at rette hele sit selv i kærlighed og vilje mod Gud og mod Gud alene.

På den ene side er bogen nemt tilgængelig. Den flydende oversættelse gør den let læselig; der kræves ingen særlige forkundskaber og det korte, men instruktive forord gør pædagogisk og klart rede for værket tankestruktur og kontekst. På den anden side regner kontemplative med rette værket for svært. Spørger man nemlig hvori kontemplationen eller "arbejdet" består, får man svaret: det er ikke blot den meditative bøn eller den mentale bøn; det er en livsform og sjælden nådegave, en selv-opgivelse i kærlighedens mørke, der kun skænkes den, hvis hele attrå er taget til fange af Gud. I uvidenhedens sky lever den, hvis hele liv er svar, kun svar, på en skjult og utilgængelig Guds dragen.

Teologihistorisk og religionshistorisk er bogen interessant som eksempel på en oprindeligt østlig mystiks reception i vestlig senmiddelalder; ved sin koncentration om kontemplationen uden megen omtale af askesen og unio mystica er værket så temmelig unikt i den klassiske spiritualitets historie. Alene af disse grunde fortjener den nye oversættelse at blive læst og studeret grundligt. Skulle een og anden af bogen få hjælp til at turde gå ind i uvidenhedens sky har bogen nået sit eget mål.

Anna Marie Aagaard
Lektor, dr. theol.
Institut for Dogmatik
Aarhus Universitet